

## **Evangelisluterilainen uskontotutkimusinstituutti ELRIM**

Elektroninen julkaisu – Katsaus - www.elrim.org - 20.5.2014

### **KATSAUS**

## **ONKO JUMALAN JA IHMISEN KOHTALOLLA YHTEYTTÄ KESKENÄÄN?**

Suvi Salminen

### **JOHDANTO**

Esittelen Saksassa imaameja kouluttavan palestiinalaissyntyisen professori Mouhanad Khorchiden (43) ja kristityn saksalaisen uskontotieteilijä professori Christine Schirmmacherin (52) ajatuksia ihmisen ja Jumalan suhteesta. Kummankin kohdalla on kysymys paitsi toisten kouluttamisesta niin myös oman eksistenssin ytimeä: Khorchide tunnustautuu vakaumukselliseksi muslimiksi ja Schirmmacher vakaumukselliseksi kristityksi. Kumpikin puhuu uskosta, rakkaudesta, luottamuksesta ja läheisestä jumalasuhteesta. Ajattelun ero näyttää kiteytyvän syyllisyyskysymykseen: kuka teki väärin ja kuka vastaa seurauksista? Kuka ottaa vastuun ihmisen kohtalosta? Kumpikin pystyy elämään ja toimimaan uskonpuhdistuksen alueilla Saksassa; islamin sydänalueilla kummankin turvallisuus olisi uhattuna.

### **ONKO JUMALAN JA IHMISEN KOHTALOLLA YHTEYTTÄ KESKENÄÄN?**

Kohtalolla, turkiksi ”kadir”, on tärkeä merkitys islamilaisessa ajattelussa. Muslimit uskovat, että Jumala on valmistanut ihmiselle kohtalon. Jumalan valmistama kohtalo tarkoittaa hyvien tekojen tekemistä. Pahojen tekojen tekeminen nähdään ihmisen poikkeamana kohtalostaan. Elämä kokonaisuudessaan on koitos. Ajatellaan, että viimeisellä tuomiolla ihmisen hyvät ja pahat teot pannaan puntariin. Jos hyvät teot painavat enemmän, ihmisellä on hyvä syy toivoon (”ümit”, turkk.) päästä tämän elämän jälkeen paratiisiin. Islamin opetuksen mukaan paratiisiin pääsyä ei ole lupa pitää varmana, niin kuin ei joutumista kadotukseenkaan (”cehennem”, turkk.). Asia pitää jättää Jumalan kaikkivaltiuuden varaan.

Münsterin yliopistossa islamilaisen uskontopedagogiikan professorina toimiva Mouhanad Khorchide on parhaillaan työstämässä ensimmäistä saksankielistä Koraanin selitysteosta. Khorchiden mukaan Jumala ei puhu ihmisille historiallisessa tyhjiössä vaan tarjoaa ilmoituksen eri aikakausina erilaisissa pakkauksissa. Professori Khorchide etsii vastausta kysymykseen: millainen oli se historiallinen konteksti, jossa Koraanin ilmoitus annettiin, ja mitä Jumala haluaa sanoa tämän ajan ihmisille? Professori Khorchiden mukaan Jumala ei

nykyään käyttäisi samoja sanoja ja lauseita kuin Koraanin ilmoituksen synnyn aikoihin. Kyse ei hänen mukaansa ole vastaavista historiallis-kriittisistä tavoista lähestyä kirjoituksia, kuin kristinuskon tutkimuksen piirissä on käytössä. Khorchiden mukaan islamissa lähdetään siitä, että Koraani on tosiasiallisesti Jumalan ilmoitusta. Tästä seuraa se, että Koraanin tutkimuksessa keskeisenä ei pidetä kysymystä Koraanin tekstien kirjoittajista .

Khorchidelta on 2012 ilmestynyt teos ”Islam ist Barmherzigkeit. Grundzüge einer modernen Religion” (Islam on laupeutta. Modernin uskonnon pääpiirteitä.). Professori tuo esiin, että Jumala rakastaa ihmistä. Hänen mukaansa ihmisen onni on Jumalalle tärkeä, ei ihmisen rankaiseminen. Khorchide puhuu sisäisen jumalasuhteen merkityksestä ja tähän kuuluvasta rakkaudesta, luottamuksesta ja läheisestä rukousyhteydestä. Iso osa muslimeista Saksassa on eri mieltä Khorchiden islamin tulkinnasta ja hylkää Khorchiden lapeudenteesit.

Lähi-idän ja Aasian kulttuurin laitoksella Bonnissa professorina toimiva Christine Schirmmacher kirjoittaa islamista ja kristinuskosta ja osallistuu julkiseen dialogiin. Teoksessaan Islam und christlicher Glaube; ein Vergleich, 2008 (Islam vertailussa kristilliseen uskoon nähden) Schirmmacher esittää islamin ja kristinuskon näkökulman syyllisyyskysymykseen: kuka teki väärin ja kuka ottaa vastuun seurauksista?

Schirmmacherin mukaan islamin ihmiskuva on huomattavasti kristinuskon ihmiskuvaa optimistisempi. Hänen mukaansa islam opettaa, että Jumala loi ihmisen alun perin heikoksi ja että on olemassa ihmistä kiusaavia pahoja henkiä. Siitä lähtökohdasta voi ymmärtää, että ihminen toimii väärin, kun paha henki korvaan kuiskaten niin kehottaa. Schirmmacher tuo esiin, että islamissa katsotaan ihmisen rikkovan ensi sijassa itseään vastaan. Luojan ja luodun välillä ei voi olla sellaista yhteyttä, että luodun teoilla olisi yhteys Luojan olemukseen. Näin ollen Jumala on ihmisen synnin ulottumattomissa (s. 70). Islamin mukaan Jumala antaa synnit anteeksi, kun ihminen katuu, kääntyy pois synnistä ja kääntyy Jumalan puoleen; tämän soveltaminen omalla kohdallaan ihmisen pitää jättää Jumalan varaan.

Professori Schirmmacher esittää, että Raamatun mukaan Kolmiyhteinen Jumala loi ihmisen omaan yhteyteensä. Ihminen rikkoi tämän yhteyden toimiessaan uskottomasti suhteessaan Jumalaan ja joutui eroon Jumalasta. (s. 71) Ihminen on erosta vastuussa. Sekä Vanhassa että Uudessa testamentissa ihmisen osa ilman Jumalaa kuvataan hyvin synkäksi (s. 75). Samalla nämä kuitenkin osoittavat aivan ainoalaatuisen pääsyreitän takaisin Jumalan yhteyteen Jeesuksen kuoleman ja ylösnousemuksen osallisuuden kautta. (s. 75)

Khorchiden ja Schirmmacherin ajattelun yhtäläisyydet ja erot voi kiteyttää näin: Islamin mukaan Jumala ottaa ihmisen kohtalosta siltä osin vastuun kuin ihminen tekee Jumalan tahdon mukaan ja hakeutuu Jumalan läheisyyteen. Kristinuskon mukaan Jumala ottaa ihmisen kohtalosta täyden vastuun itse hakeutumalla kerran maailmanhistoriassa ihmisen läheisyyteen, vaikka ihminen on toiminut täysin vastuuttomasti.

## LÄHTEET

Eduard, Kopp,  
2014 Die sanfte Stimme des Islam. Chrismon, Das evangelische Magazin 3/2014, (s. 14-17)

Schirmacher, Christine  
2008 Islam und christlicher Glaube; ein Vergleich, D-71087 Holzgerlingen  
<http://de.wikipedia.org/wiki/Khorchide>

### ***Tietoa kirjoittajasta:***

*Suvi Salminen, fil.yo, on asunut kahdeksan vuotta Turkissa ja kahdeksan vuotta Saksassa. Salminen seuraa turkkilaisen kulttuurin ja islamin ilmiöitä saksalaisessa mediassa ja koostaa havaintojaan ELRIM-instituutin verkkosivuille.*